

Vorbereitung 36.3: De schepping vertelt

SCHRIFTGEDEELTE

Psalm 8, Mattheüs 6:19-34

Nederlandse Geloofsbelijdenis artikel 2

THEMA

De schepping vertelt

EXEGESE

Psalm 8

Deze psalm is een scheppingspsalm, net als Psalm 19, 33 en 104. God wordt in deze psalmen beleden als Schepper van hemel en aarde en Hem wordt de lof toegezongen. Je hoort in deze psalm Genesis 1 en 2 terug. De mens is het hoogtepunt van de schepping, ze mogen heersen over de dieren, ze ontvangen Gods speciale aandacht. Door de genoemde vijanden (vers 3) en het gebruik van de verbondsnaam HEERE (vers 2 en 10) hoor je ook Genesis 3 hier terug. De mens is in zonde gevallen en de HEERE heeft Zijn genade betoond door met hen een verbond te sluiten. En dit verbond geldt allereerst Israël, maar je hoort hier in de psalm ook de breedte van de mensheid terugkomen. Heel algemeen wordt gesproken over de mensheid.

De psalm heeft een duidelijke en mooi opgebouwde structuur. In het Hebreeuws vind je dichtvorm en poëzie niet alleen terug in woorden die rijmen of bij elkaar horen, maar ook in de opbouw en structuur.

- Zo zie je in deze psalm een *inclusio*, een omarming. De psalm eindigt op dezelfde manier als deze begint: met de uitroep hoe groot de Heere is en hoe machtig en heerlijk Zijn Naam. Je ziet dit in vers 2a en vers 10.
- Vervolgens bestaat de psalm uit vier strofen, alinea's, die allemaal weer uit vier versgedeelten, stukjes bestaan.
 - Vers 2b-3 → Gods Majesteit en de relatie met kinderen en vijanden.
 - Vers 4-5 → De vraag naar de plaats van de mens in Gods prachtige schepping.
 - Vers 6-7 → De positie die de mens van de Heere ontvangen heeft.
 - Vers 8-9 → Het machtsbereik van deze ontvangen positie.
- Zo werken deze vier strofen eigenlijk het refrein van vers 2a en 10 uit. De macht van Gods Naam is af te lezen aan de macht die Hij de mens gegeven heeft om te heersen. De mens ontleent zijn macht aan Gods macht. Voor de uitoefening van deze macht geeft God hem alles wat nodig is (eer en heerlijkheid, vers 6) en gunt hem het recht om te heersen.

De psalm wordt in het Nieuwe Testament geciteerd door de Hebreeënschrijver, in hoofdstuk 2. Daar worden de verzen 5-7 van deze psalm toegepast op de Heere Jezus. Hij is naar deze wereld gekomen om de plaats van de mens – die zijn hoge roeping niet heeft kunnen vervullen – in te nemen. Hij kwam vrijwillig naar deze wereld, werd minder dan de engelen, nam het lijden op Zich, om de mens zijn ereplaats weer terug te kunnen geven. Jezus vervult daarmee ook deze psalm. Hij werd met eer en glorie gekroond na Zijn lijden ten behoeve van de mensheid.

Vers 1 David is de dichter van deze psalm, die een scheppingspsalm is (zoals Psalm 19, 33 en 104). De psalm is gericht aan de opperzangmeester, de koorleider. Dit kom je in 55 psalmen tegen. De koorleider geeft leiding aan het musiceren in de tempeldienst. We kennen de koorleiders Asaf en Jeduthun van naam. Deze psalm zal door de koorleider op een bijzondere manier gespeeld, gezongen, begeleid moeten worden. We weten het precieze er niet van. De Gittith is een muzikale aanwijzing waarvan de betekenis onbekend is. Daarom wordt dit hier ook niet vertaald, maar staat er 'op de Gittith'.

Vers 2a Dit is het thema van de psalm, dat ook terugkomt in vers 10. De hele psalm is door deze woorden omringd. Gods Naam is machtig en heerlijk. Dit zie je terug op heel de aarde, en – zoals in de psalm duidelijk wordt – wel in het bijzonder in de plaats die de mens van God op deze aarde gekregen heeft. HEERE is de Verbondsnaam. De God Die er was, is en zal zijn. De God Die erbij is. Zijn Naam is Heere, Hij regeert en heerst. Zijn Naam is allereerst bekend gemaakt aan Zijn volk Israël, maar de reikwijdte gaat over heel de aarde. Zijn Naam is allerheerlijkst, groot, machtig. Het is niet te beschrijven. Zou dat de reden zijn dat de dichter het aan het eind van de psalm nog maar eens herhaalt? Je kunt erover blijven zingen.

Vers 2b-3 Dat Gods majesteit boven de hemelen is, laat iets van de oneindigheid ervan zien. De kinderen en zuigelingen uit vers 3 staan tegenover de tegenstanders en vijanden. Wat een verschil! De kinderen kennen en erkennen Gods majesteit, de vijanden zullen ook met die majesteit te maken krijgen maar het doet hen ophouden. Het zien van Gods majesteit heeft dus twee uitwerkingen: of je gaat ervan zingen, je buigt ervoor, zoals de kleine kinderen doen. Maar als je dat niet doet, en Gods majesteit niet erkent, dan zal de Heere er Zelf voor zorgen dat je met Zijn macht en majesteit in aanraking komt. Maar dan zul je Hem treffen als een straffend God. Wat een zegen als je dan – hoe jong je ook bent – de lof van Gods heerlijkheid bezingt. Dat sterke fundament waar vers 3 over spreekt laat iets zien van Gods handelen. Daarover zingen die kleine kinderen. Het zou kunnen dat de dichter het volk Israël ziet als zo'n klein kind. Ze zijn zwak en klein in vergelijking met de andere volken. Toch verkondigt de Heere door deze onbetekenende monden Zijn lof en heerlijkheid. Zo werkt de Heere toch altijd, het hoge en grote gaat Hij voorbij om juist het nederige en kleine op te zoeken.

Vers 4-5 David kijkt omhoog en raakt onder de indruk van Gods macht en majesteit. Deze grote God is Schepper van hemel en aarde. Alles heeft Hij gemaakt. En nu heeft deze God

ook oog voor de mens? David kan het niet bevatten. En het gaat nog verder: niet alleen heeft de Heere de mens geschapen, Hij denkt zelfs aan het mensenkind, Hij ziet naar hem om. De Heere is zo groot, en toch kan en wil Hij zo dichtbij zijn. Hij ziet om naar de enkeling, die ene mens, een sterveling. Wat een tegenstelling, en wat maakt dit duidelijk hoe groot en machtig de HEERE is. David noemt de schepping hier het werk van Gods vingers. In vers 7 kom je een vergelijkbare uitdrukking tegen: het werk van Zijn handen. Het is menselijk spreken over Gods scheppende werk.

Vers 6-7 In het Hebreeuws kan het woord dat vertaald is met 'engelen' ook 'God' betekenen. In andere vertalingen kun je lezen dat de mens 'bijna goddelijk' gemaakt is. Maar omdat ook Hebreeën bij het citeren van deze tekst spreekt over engelen, heeft de vertaling hier ook voor gekozen. De mens heeft grote eer en heerlijkheid ontvangen. Hij is met eer een glorie gekroond. De Heere maakte de mens als kroon op de schepping. De mens was Gods koninklijke vertegenwoordiger. In Gods naam mag hij heersen over de schepping. Alles in de schepping is aan de mens onderwerpen. Je hoort hier de opdracht die de Heere aan Adam in het paradijs gaf terug, Genesis 1:26.

Vers 8-9 In deze verzen wordt het 'alles' uit vers 7 uitgewerkt. Het zijn de dieren van het veld, de hemel en de zee. Deze opsomming doet denken aan Genesis 1:26 en 28, alleen dan in omgekeerde volgorde. Je vindt er een zekere climax in: van de getemde dieren naar de wilde dieren. De mens mag over dit alles heersen. Dat is een voorrecht en tegelijk ook een opdracht, rentmeesterschap.

Vers 10 Hiermee sluit de psalm af zoals deze begonnen is. De macht van Gods Naam is in deze psalm getoond doordat Hij aan de mens een koninklijke plaats in Zijn schepping heeft gegeven om te heersen over de werken van Zijn handen. Zo is Zijn Naam machtig op heel de aarde!

Mattheüs 6:19-34

Vers 19 De Heere Jezus vertelt in dit vers de reden waarom we aardse goederen niet tot onze schat moeten maken. Ze zijn niet van blijvende waarde en aan bederf onderworpen. Motten zijn een soort vlindertjes die gaten in kleding vreten. Roest tast (kostbaar) metaal aan en bovendien kunnen al onze aardse bezittingen door dieven gestolen worden. Het bezit van aardse eigendommen wordt niet verboden, maar wel geldt dat de houding van een mens ten opzichte van zijn bezit bepalend is.

Vers 20-21 We moeten hemelse schatten vergaderen die onvergankelijk zijn. Door het geloof in de Heere Jezus, en daaruit voortkomend een godzalige levenswandel, rijk aan goede werken, ontvangen we de hemelse schat van het eeuwige leven. Datgene waar ons hart naar uitgaat, maakt duidelijk waar onze schat ligt. Zijn we hemelsgezind of aardsgEZind? Andersom geldt het echter ook: Als onze schat in de hemel is, zal de hemel onze eeuwige bestemming zijn. Maar als we enkel aardse schatten vergaderd hebben, zal onze ziel samen met die schatten verloren gaan.

Vers 22-23 Omdat het oog het licht opvangt, kun je het vergelijken met de lamp van het lichaam. Daarmee wordt ons verstand, hart, wil bedoeld. Als dat één-voudig is, op één zaak gericht, namelijk op Gods Koninkrijk, zal de mens bij dat licht de goede weg gaan. Maar als dit (figuurlijke) oog al verduisterd is en in plaats van gericht te zijn op Gods Koninkrijk, enkel aardse schatten najaagt, hoe zal een mens dan nog licht ontvangen om de goede weg te gaan?

Vers 24 Niemand kan twee heren dienen. Uiteindelijk is er maar één echt de baas. Zo is het onmogelijk om aan geld en aardse bezittingen (de Mammon) vast te zitten en tegelijkertijd God tot je Koning te hebben. Niet het feit dat je rijk bent, is verkeerd, maar wel wat je ermee doet. Denk aan het verschil tussen de rijke jongeling en Jozef van Arimathea. De eerste verlaat Jezus omdat hij geen afstand van zijn bezittingen kan doen, terwijl de laatste Jezus dient met zijn rijkdom.

De Heere Jezus heeft het zelf gezegd: 'En wederom zeg Ik u: Het is lichter, dat een kameel ga door het oog van een naald, dan dat een rijke inga in het Koninkrijk Gods' (Mattheüs 19:24). Denk bij haten niet aan onze betekenis van het woord, maar aan een ondergeschikt maken aan (zie ook Lukas 14:26).

Vers 25 In vers 25 verbiedt de Heere Jezus niet het zorgen voor onszelf en anderen of het gebruik van de middelen, maar wel bange vrees voor de toekomst en nodeloze bezorgdheid. Een overvloed aan voedsel garandeert nog geen lang leven, en veel kleding nog geen gezond lichaam. Door bezorgd te zijn, wil je zekerheid hebben over iets waarvan de zekerheid niet bij een mens ligt maar bij God.

Vers 26 De vogels doen niets voor hun brood en toch worden ze door de hemelse Vader gevoed. Hoeveel te meer zal Hij dan Zijn kinderen voeden die in Zijn ogen zoveel kostbaarder zijn. De zekerheid dat de Heere zelfs voor de vogeltjes zorgt, mag ons gerust maken. Weten dat de Heere zorgt, neemt bezorgdheid weg.

Vers 27 Hoezeer je ook probeert je leven in stand te houden, niemand kan zijn leven ook maar een ogenblik verlengen. God bepaalt de duur van ons aardse leven. Dit kan een angstige gedachte lijken, maar als je weet dat je leven veilig is in Gods hand werkt het juist bevrijdend. We kunnen ons leven niet vasthouden, maar het hoeft ook niet, want de Heere zorgt!

Vers 28-30 Zoals de vogels niet voor hun brood hoeven te werken, hoeven de leliën niets voor hun 'kleding' te doen. Toch is hun bloemenpracht mooier dan de meest fraaie gewaden van koning Salomo, de rijkste man ooit. Als God nu deze bloemen, die elke dag weggemaaid kunnen worden om met het verdroogde gras als brandstof voor de oven te dienen, zo prachtig bekleedt, hoeveel te meer zal Hij dan Zijn kinderen niet van kleding voorzien? Alle nutteloze bezorgdheid blijkt het gevolg van kleingeloof te zijn. Geloven is vertrouwen op Gods zorg.

Vers 31-33 We moeten ons niet net als de heidenen, die God niet als hun hemelse Vader kennen, bezorgd maken over deze aardse zaken. De Heere weet namelijk precies wat Zijn kinderen nodig hebben! Onze voornaamste zorg moet zijn om het Koninkrijk van God en Zijn gerechtigheid te zoeken. Om zelf door geloof en wedergeboorte een inwoner van dat Koninkrijk te worden en door het gebruik van onze kracht, gaven, tijd en geld ook anderen voor dat Koninkrijk proberen te winnen. Om Gods gerechtigheid te zoeken, te leven naar Zijn geboden en dagelijks de toevlucht te nemen tot de Zaligmaker. Dan zal de Heere ons als toegift ook geven wat we voor dit tijdelijk leven nodig hebben.

Vers 34 Het heeft geen zin ons zorgen voor morgen, voor de toekomst, te maken. God geeft elke dag precies wat een ieder persoonlijk van Hem nodig heeft. De Heere Jezus schetst een eerlijk beeld van het leven hier op aarde. Elke dag zullen er nieuwe zorgen zijn. Maar daar staat wel tegenover dat God ook elke dag weer nieuwe hulp en kracht geeft. De Heere geeft Zijn genade niet voor dagen of weken vooruit. Dat zou ons onafhankelijk maken. Maar door voor elke dag opnieuw Zijn genade en zorg te geven, blijven we dicht bij Hem omdat we Hem zo hard nodig hebben. Een leven uit het geloof, vol vertrouwen op Vaders zorg, is het leven van een kind van God.

GELOOFSLEER

NGB art. 2	Hoe je God kunt leren kennen uit natuur en schriftuur.
NGB art. 12 en 14	Over de schepping en de val van de mens.
HC zondag 9 en 10	God de Schepper en de voorzienigheid

GEBEDSPUNTEN

- Loof de Heere om Wie Hij is, prijs Zijn machtige Naam.
- Dank de Heere voor al het moois dat Hij geschapen heeft, en dat wij daarvan mogen genieten.
- Dank God dat Hij onze Schepper is.
- Vraag de Heere of Hij ons hart en leven wil herscheppen, nieuw wil maken, zodat we tot Zijn eer zullen leven.
- Bid of wij op een goede manier met de schepping zullen omgaan.

PSALM- EN LIEDLIJST

Psalm 8	HEER' onze Heer'
Psalm 19:1,2 en 4	Het ruime hemelrond
Psalm 33:3 en 7	De grote Schepper
Psalm 104:12 en 17	Ik zal zolang ik 't levenslicht geniet
Psalm 136:5, 8 en 9	Looft Gods wijsheid; door Zijn Woord
	Dank U voor deze nieuwe morgen
	Heer' onze God, hoe heerlijk is Uw Naam
	U Die mij geschapen hebt
	Zie ik sterren aan de hemel staan

BIJBELTEKST OM AAN TE LEREN

Als je bij elke bijeenkomst met de kinderen een passende bijbeltekst wilt aanleren, doen we hier een suggestie.

Psalm 8:10

SV: O HEERE, onze Heere, hoe heerlijk is Uw Naam op de ganse aarde!

HSV: HEERE, onze Heere, hoe machtig is Uw Naam op de hele aarde!

INTRODUCTIE OP DE VERTELLING

Laat de kinderen iets opnoemen wat ze heel mooi of indrukwekkend vinden in de schepping. Praat daarover door. Waarom vinden ze dat zo mooi? Doet het ze ook aan de Heere denken? Noem zelf ook iets, bijvoorbeeld de regenboog die doet denken aan Gods trouw.